

Valgretsaldere – i Europa

Valgretsaldere er til debat i hele Europa, og en række lande har allerede nedsat valgretsaldere til 16 år.

Østrig

Østrig nedsatte i 1992 valgretsaldere fra 19 til 18 år, og partiet De Grønne fremførte ønsket om at sænke den til 16 år, uden held. I 1996 fulgte koalitionen mellem partierne SPÖ og ÖVP trop og meddelte, at de ønskede at sænke valgretsaldere til 16 år, dog stadig uden held.

I perioden 2000-2005 eksperimenterede fem af Østrigs delstater med at sænke valgretten til 16 år til kommunalvalg, og tre af dem endvidere til regionsvalg.

Det gav gode erfaringer, og derfor blev det i 2006 besluttet at gøre ordningen permanent på landsplan. I 2007 sænkede Østrig, som det første land i verden, valgretsaldere til 16 år til alle valg: Lokal-, regional-, national- og Europaparlamentsvalg.

Tyskland

Siden 1996 har syv tyske delstater haft 16-års stemmeret ved lokalvalg. De syv delstater er: Mecklenburg-Vorpommern, Sachsen-Anhalt, Schleswig-Holstein, Sachsen, Nordrhein-Westfalen, Bremen og Berlin. Derudover har 16-årige valgret ved delstatsvalget i Bremen. Over 700.000 unge har dermed mulighed for at stemme ved kommunal- og regionalvalg.

Schweiz

Delstaten Glarus besluttede i 2007 at give 16-årige stemmeret til kommunal- og regionalvalg. Nedsættelse af valgretsaldere diskuteres endvidere på føderalt niveau. Valgretsaldere er i øvrigt 18 år i Schweiz.

Sverige

16-årige har siden 2000 kunnet stemme til menighedsrådsvalg i Sverige. Den såkaldte "Ungdomarnas demokratikommission" har forslået, at valgretsaldere skal sænkes til 16 år.

Norge

I foråret 2008 besluttede det norske Storting, at nedsætte valgretsaldere til 16 år i udvalgte kommuner ved kommunalvalget i 2011.

Ønsket om 16-års valgret i Norge støttes af en række partier, samt ombudsmanden for børn og unge, ud fra et rettighedsperspektiv.

Finland

Finland har i 2010 nedsat valgretsaldere ved menighedsrådsvalg til 16 år. Ud fra et ønske om at øge stemmedeltagelsen blandt unge har den finske regering, i deres børne- og ungdomspolitiske udspil, vedtaget at man vil undersøge mulighederne for at nedsætte valgretsaldere til 16 år i Finland.

England

I 1999 fremsattes første gang et forslag om at sænke valgretsaldere til 16 år, som dog faldt efter afstemningen i det britiske underhus. Dette førte fem år senere til koalitionen 'Votes at 16', som blev dannet i 2003.

En ungdomskommission, nedsat af tidligere premierminister Gordon Brown, har i 2007-2009 undersøgt muligheden for 16-års valgret med et positivt resultat, og forventningen er, at Storbritannien nedsætter valgretsaldere til 16 år inden 2015. Partierne Liberal Democrats og Labour, samt parlamenterne i Skotland og Wales støtter en ændring af valgretsaldere til 16 år.

Valgretsaldere er allerede sænket på de britiske øer Isle of Man, Jersey og Guernsey. Det skete henholdsvis i 2006 og 2007.

Irland

Den irske regering vil – som en del af regeringsprogrammet – sænke valgretsaldere til 16 år inden 2012. Som først skridt har regeringen bedt en irsk valgkommission analysere, hvordan valget til de 16- og 17-årige kan indføres til kommunalvalg.

Malta

Flere partier, herunder PES, har 16-års valgret som en del af deres politiske program.

Ungarn

Unge 16-17-årige, der indgår i ægteskab, får automatisk valgret.

Slovenien, Kroatien, Serbien, Montenegro og Bosnien-Herzegovina.

Unge 16-17-årige kan stemme hvis de har et arbejde.

Moldova

Har igangsat en forfatningsreform, der blandt andet inkluderer en nedsættelse af valgretsaldere til 16 år.

VALGRETTENS UDVIKLING I NORDEN

De nordiske lande har generelt været relativt sene til at sænke valgretsaldere – og i en nordisk sammenhæng har Danmark typisk været den sidste.

	23 år	21 år	18 år	16 år
Danmark	1953	1961	1978	–
Norge	1921	1956	1979	2011*
Sverige	1937	1946	1974	2000**
Finland		1944	1972	2010**
Island		1934	1970	–

* Norge giver 16-årige mulighed for at stemme ved kommunalvalget i 2011.

** Sverige og Finland har, siden hhv. 2000 og 2010, givet 16-17-årige mulighed for at stemme ved menighedsrådsvalg.